

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

חקר המשפחה כרשות מחנכת - 34002

תאריך עדכון אחרון 02-09-2020

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: לימודי הוראה - תעודת הוראה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר אסתר סרוק

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: esther.serok@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: על פי תאום מראש

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הקורס יעסוק בבחינת התהליך החינוכי המתנהל במשפחה ובתפקידה כמחנכת וכמנחילת תרבות וזהות. במהלך הקורס יוצגו תפיסות חינוכיות באשר לתהליכים החינוכיים והחברתיים המתנהלים במשפחה כמו גם גישות המשלבות את המשפחה כמקור העשרה לתכנית הלימודים. הקורס יתמקד בדרכים להעמקת תקשורת בין המערכת החינוכית למשפחה תוך בניית שותפות חינוכית ביניהן, שותפות התורמת לשיפור ההישגים הלימודיים של התלמיד. הקורס ישלב בין תיאוריה ומעשה, יעודד דיון על תפיסות תיאורטיות ועל תכניות והתנסויות שפותחו במהלך השנים. הסטודנטים ידרשו להגיש תרגילי חקר והתנסות.

מטרות הקורס:

1. הכרת תפיסות ותיאוריות המסבירות את תפקיד המשפחה
2. קיום דיונים באשר לנסיגות של הסטודנטים בבחינת התנהלות משפחותיהם האישיות או אחרות כמקור לחינוך ערכי, לחיברות וכמודל התנהגותי
3. עיון בקורטי בספרות מקצועית העוסקת בתפיסות שונות על מערכת יחסי הגומלין בין המשפחה ומערכת החינוך
4. הקניית כלים ויכולת לחקור, לראיין ולקיים שיח עם משפחות
5. הכרת מודלים של תכניות לימודים בהן משולבות המשפחות ותרבותן כמקור העשרה לתכנית הלימודים.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. לקיים תהליך מחקרי בקרב משפחות כדי לבחון את התנהלותן והעדפותיהן החינוכיות
2. לפתח תכניות חינוכיות שבהן תשולב המשפחה בתפקידה כמחנכת
3. לבחון, לבחור ולהעריך תכניות לימודים ותכניות חינוכיות המשלבות את המשפחה כשותף חינוכי
4. לקיים שיח פתוח וחינוכי עם הורים במערכת החינוך

דרישות נוכחות (%) :

80

- שיטת ההוראה בקורס: 1. שימוש בתבחינים Probes כמתודה לחקר משפחות והכרת סדר היום החינוכי שלהן, באמצעות תהליך מחקרי של משפחות והשוואה ביניהן.
2. הכרות עם מבחר תכניות לימודים ופעילויות בשילוב המשפחה שפותחו משך השנים.
 3. דיון בקורטי בכתה על מאמרי הקריאה
 4. דיון בדילמות וסוגיות שבמחלוקת על דפוסי התנהגות של משפחות
 5. סימולציות בשיח הורים מורים
 6. צפייה בקטעי מדיה על התנהגות הורים, יחסי מורים הורים, כמקדמי דיון והתייחסות של הסטודנטים

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

בין הנושאים שיידונו בקורס:

1. מבוא- המשפחה כמחנכת
2. חקר המשפחה - שיטות מחקר איכותני
3. המשפחה ובית-הספר- העצמת המשפחה כמחנכת וכשותף חינוכי להישגים הלימודיים
4. מקום הנרטיב המשפחתי בתוכנית הלימודים
5. פתרון קונפליקטים במשפחה, בכיתה/בקבוצה
6. הכשרת מורים לעבודה עם המשפחה
7. פתוח שיח הורים- מורים
8. משברים במשפחות מהגרות המשפחה ובית הספר בחברה רבת תרבותיות
9. הדור השלישי כמחנך בעולם משתנה
10. המוזיאון והמשפחה כמחנכים - בקור במוזיאון
11. שווק ויישום תכניות חינוכיות למשפחה
12. הערכת תכניות ובדיקת מדדי ההצלחה

חומר חובה לקריאה:

שקדי, אשר. מלים המנסות לגעת, מחקר איכותני- תיאוריה ויישום.

טרימבל וג'קובס- Change of Lessons Learning, pp. 25-38

פסטרנק, רחל. המעגל הראשון, המשפחה כמחנכת-חממה או מלכודת? הוצאת איתיב, 2002, עמ' 55-78

סרוק, אסתר. הכרת המשפחה כמחנכת במקראה לחינוך יהודי במשפחה, עמ' 48-59

דויא, ג'ון -התלמיד ותכנית הלימודים, עמ' 181-209

עומר, חיים. שיקום הסמכות ההורית, עמ' 7-30

נוי, בלהה. שיתוף הורים בעבודה החינוכית בבית הספר, עמ' 1 - 44

שמיר, משה - "בית אבות" - מקצוע חדש בחינוך" במקראה לחינוך יהודי במשפחה, ירושלים, 2003, עמ' 69-72

-
- לייכטר, הופ. לימוד ממשפחות, במקראה- חינוך יהודי במשפחה, עמ' 6-19
- גולדברגר, דב. בית הספר הקהילתי, קו מחשבה בע"מ, 1995. עמ' 20-9, 21-46
- כהן, רינה וספקטור, גרסיאלה - גישור תרבותי עמ' 27-51
- סוצקובר-כהן, רינה. סדר הורות ישראלית, במקראה לחינוך יהודי במשפחה, עמ' 60-68
- לייכטר, הופ. *Family and Marriage in ,Perspectives and Issues :Museums and Families-* Review. Vol13;3/4 1989 ,pp15-50
- OECD (2012), *Let's Read Them a Story -The Parent Factor in Education, PISA*, OECD Publishing. <http://dx.doi.org/10.1787/9789264176232-en>
- חומר לקריאה נוספת:
- סיידמן E.I, Seidman. *Research Qualitative as Interviewing*. York New- College Press, 1991, pp. 1-8, 31-45, 85-103
- טיילור, ראלף - הוראה ותכנית הלימודים, עקרונות יסוד, עמ' 1-82
- סרוק, אסתר. המשפחה כמחנכת, עבודת מחקר Esther, Serok. *Educator as Family The Using the Cultures, Traditions and Heritages of Families as Enrichment Resources for an Israeli School*. Unpublished Dissertation, New York, 2002
- וולפסון, רון. להצמיח שדה של חלומות, במקראה לחינוך יהודי במשפחה, עמ' 20-4
- פרידמן, יצחק. - בית הספר הקהילתי תיאוריה ומעשה. עמ' 11-24, 174-192
- אפלטון - ספר המדינה, פרקים ג', ד'
- סבר, ריטה. "כאילו שהכל בסדר", האוניברסיטה העברית, עמ' 13-34, 35-5
- גרינבאום זאב, צ'רלי. פריד, דבורה. קשרי משפחה- מסגרת החינוך בגיל הרך (גן-ג') תמונת מצב והמלצות, היזמה למחקר יישומי בחינוך, האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים מערכת חינוך, ירושלים, 2011.
- ווסטהימר, מרים, *Difference a Making Parents*, עמ' 49-62, 75-101
- ניסן, מרדכי. "זהות חינוכית" כגורם מרכזי בפיתוח מנהיגות בחינוך, קרן מנדל, ירושלים תשס"ז.
- טטר, משה. כפיר, דרורה. סבר, ריטה. אדלר, חיים. חקר סוגיות נבחרות בתחום קליטת תלמידים עולים

בבתי"ס בישראל, האוניברסיטה העברית, עמ' 25-67

סאראסון, סימור- תרבות בית הספר ובעיית השינוי, עמ' 7-14, 49-61, 151-173, 212-226

סינקלר, רוברט. להושיט יד וללמד את כל התלמידים, עמ' viii-vii, *All Teaching and Reaching Children*,

וויל, שלווה. אמונות ומנהגים דתיים של יהודי אתיופיה בישראל, המכון לחקר הטיפול בחינוך, האוניברסיטה העברית, ירושלים, 1989, עמ' 80-122

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 0 %
השתתפות 10 %
הגשת עבודה 80 %
הגשת תרגילים 10 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

אין